

RUMUNIA

1. Informacje ogólne

powierzchnia:	238 391 km ²	
ludność:	21,4 mln	
głowa państwa (prezydent):	Klaus Iohannis	od 21.12.2014 r.
premier:	Nicolae Ionel Ciucă	od listopada 2021 r.
minister gospodarki:	Florin Marian Spătaru	od listopada 2021 r.
minister przedsiębiorczości i turystyki:	Constantin-Daniel Cadariu	od listopada 2021 r.
minister spraw zagranicznych:	Bogdan Lucian Aurescu	od 04.11.2019 r.
ambasador Rumunii w Polsce:	Cosmin Onisii	od lipca 2021 r.
kierownik ambasady RP w Rumunii:	Natalia Piotrowska, chargé d'affaires a.i.	od marca 2023 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
PKB (mld EUR)	206,1	224,2	220,5	241,3	285,9	-	-
PKB na 1 mieszkańca (EUR)	10 580	11 560	11 440	12 610	15 010	-	-
PKB (wzrost w %)	6,0	3,9	-3,7	5,8	4,7	3,2	3,5
Nadwyżka (+)/ deficyt budżetowy (-) (% PKB)	-2,8	-4,3	-9,2	-7,1	-6,2	-4,7	-4,4
Dług publiczny (% PKB)	34,5	35,1	46,9	48,6	47,3	45,6	46,1
Inflacja (w %)	4,1	3,9	2,3	4,1	12,0	9,7	4,6
Bezrobocie (w %)	5,3	4,9	6,1	5,6	5,6	5,4	5,1
Eksport towarów i usług (mld EUR)	85,6	90,1	81,1	98,1	122,9	-	-
Import towarów i usług (mld EUR)	92,6	99,3	90,8	111,8	142,5	-	-

Bezp. inwestycje zagr. w Rumunii (mld EUR)	81,1	88,3	90,8	100,3	-	-	-
Inwestycje bezp. Rumunii za granicą (mld EUR)	-	2,2	2,4	2,8	-	-	-

Źródło: EUROSTAT, Narodowy Instytut Statystyki Rumunii, Bank Światowy

* prognoza - DG ECFIN, Spring 2023 Economic Forecast

3. Informacje ogólne, sytuacja i polityka gospodarcza

Rumunia jest republiką parlamentarną, z prezydentem wybieranym w wyborach bezpośrednich i dwuizbowym parlamentem. 1 stycznia 2007 roku została przyjęta do Unii Europejskiej. Jest także członkiem WTO (od 1995r.) i NATO (od 2004 r.). Rumunia należy do Organizacji Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Organizacji Współpracy Gospodarczej Państw Morza Czarnego oraz do Inicjatywy Trójomorza. Jednym z głównych celów jej polityki zagranicznej jest członkostwo w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Rumunia jest siódmym co do wielkości krajem wspólnoty. Dzieli się na 41 okręgów i miasto wydzielone Bukareszt.

Z punktu widzenia regionu, Rumunia jest jego liderem, będąc największym ludnościowo państwem bałkańskim i posiadając drugi w kolejności (po Grecji) wskaźnik globalnej wartości PKB w tym regionie. Rumunia zaliczana jest do intensywnie rozwijających się gospodarek byłego bloku socjalistycznego, która utrzymuje szybkie tempo rozwoju. Od kilku lat boryka się jednak z kryzysami politycznymi, co przekłada się m.in. na częste zmiany rządów.

Rumunia jest krajem zasobnym w bogactwa naturalne, w tym ropę naftową i gaz ziemny. Z uwagi jednak, że zasoby te mogą wyczerpać się w ciągu 15 lat, celem kraju jest niezależność energetyczna. Strategia Rumunii w tym obszarze koncentruje się na zwiększeniu energii jądrowej w miksie energetycznym kraju. Rumunia posiada również zasoby uranu, węgla brunatnego, manganu, żelaza, miedzi, soli kamiennej, cynku, ołowiu oraz złota.

W ocenie Banku Światowego w ciągu ostatnich dwóch dekad Rumunia poczyniła imponujące postępy w poprawie wyników gospodarczych i dobrobytu. Jednak pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę wystawiły na próbę odporność rumuńskiej gospodarki i pogłębiły jej słabości strukturalne. Widoczne były one zwłaszcza w zakresie rosnącego problemu ubóstwa, utrzymujących się dużych różnic w aktywności zawodowej i zatrudnieniu kobiet i mężczyzn oraz pogłębiającym się deficycie budżetowym i na rachunku obrotów bieżących. Silny wzrost gospodarczy Rumunii w 2022 r. (4,7%) napędzany był głównie przez konsumpcję prywatną i wzrost inwestycji.

Według wiosennej prognozy Komisji Europejskiej gospodarka Rumunii będzie kontynuowała wzrost, choć w wolniejszym tempie niż w 2022 r. Oddziaływać będą na nią utrzymująca się wysoka inflacja, napięte warunki finansowania i spowolniona koniunktura u zagranicznych partnerów handlowych. Oczekuje się, że inflacja bazowa osiągnie szczyt w 2023 r., a inflacja podstawowa w najbliższych dwóch latach pozostanie powyżej celu inflacyjnego. Przewiduje się nieznaczny spadek bezrobocia. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych ma spaść do 4,4% w 2024 r. dzięki silnemu wzrostowi dochodów. Przyczynią się do tego zmiany w kodeksie podatkowym i solidny nominalny PKB, a także spadek udziału wydatków bieżących w PKB. Przewiduje się, że relacja długu do PKB osiągnie 46,1% w 2024 r.

Najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim eksporcie są: Niemcy (19,8%), Włochy (10%), Węgry (7,3%), Francja (6%), Bułgaria (3,9%), Polska (3,8%), Niderlandy (3,5%), Hiszpania (3,1%), Turcja (3,1%), Czechy (2,9%). Z kolei najważniejszymi partnerami handlowymi w rumuńskim imporcie są: Niemcy (17,7%), Włochy (8,2%), Bułgaria (7,1%), Węgry (6,5%), Polska (5,9%), Turcja (5,6%), Chiny (5,1%), Rosja (4,3%), Niderlandy (4%) i Francja (3,9%).

W 2022 r. rumuński eksport towarowy osiągnął wartość 96,8 mld USD (wzrost o 9,5% w porównaniu do 2021 r.), natomiast import wyniósł 132,7 mld USD (wzrost o 14%). Deficyt obrotów towarowych w handlu zagranicznym wyniósł w 2022 r. 35,9 mln USD. Zarówno w eksporcie, jak i imporcie dominowały maszyny i urządzenia transportowe oraz surowce.

Wartość BIZ w Rumunii wg stanu na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 100,3 mld EUR. Ponad 63% z nich skierowanych jest do Bukaresztu i otaczającego go województwa Ilfov. Głównymi inwestorami w Rumunii są: Niderlandy (22,1% w wartości skumulowanych BIZ wg stanu na koniec 2021 r.), Niemcy (12,5 %), Austria (12,2 %), Włochy (7,5%), Francja (6,5 %) i Cypr (6,3 %).

Polska w statystykach BNR znajdowała się w 2021 r. na 16 miejscu wśród największych inwestorów zagranicznych w Rumunii z inwestycjami o wartości 1006 mln EUR i udziałem 1% w skumulowanych BIZ.

Rumunia zajęła 55. miejsce na 190 gospodarek w raporcie Doing Business 2020, wydanym przez Bank Światowy (spadek o trzy pozycje w porównaniu z rokiem poprzednim).

W 2021 r. wartość rumuńskich inwestycji za granicą Narodowy Bank Rumunii szacował na 2700 mln EUR, z czego najwięcej miało miejsce na Cyprze (526 mln EUR), w Mołdawii (333 mln EUR), we Włoszech (302 mln EUR), na Węgrzech (284 mln EUR) i w Bułgarii (177 mln EUR).

W grudniu 2020 r. Bukareszt został wybrany na siedzibę Europejskiego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych.

4. Wymiana handlowa z Polską (w mld EUR)

	2019	2020	2021	2022*	Dynamika 2021 =100	I-III 2022	I-III 2023	Dynamika I-III 2022 = 100
Eksport	5 204,3	5 038,1	5 992,4	7 174,1	119,7	1 775,6	1 746,2	98,3
Import	2 239,7	2 194,4	2 779,0	3 130,5	112,6	802,2	737,1	91,9
Obroty	7 444,0	7 232,5	8 771,4	10 304,6	117,5	2 577,8	2 483,3	96,3
Saldo	2 964,6	2 843,7	3 213,4	4 043,6	-	973,4	1 009,1	-

Dane: GUS, * dane wstępne

W 2022 r. Rumunia była 18 partnerem handlowym Polski, z udziałem 1,5% w obrotach handlowych (15. partnerem w eksporcie i 27. w imporcie).

W 2022 r. obroty handlowe między Polską i Rumunią wzrosły w stosunku do 2021 r. o ponad 17% i wyniosły 10,3 mld EUR. Polski eksport do Rumunii wzrósł o prawie 20% i wyniósł 7,2 mld EUR.

Struktura wymiany handlowej

Główne grupy towarowe w polskim eksporcie do Rumunii w 2022 r.:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (1 989 mln euro, wzrost o 11,1%, udział 27,7%);
- wyroby przemysłu chemicznego (1 452 mln euro, wzrost o 28,9%, udział 20,2%);
- artykuły rolno-spożywcze (1 155 mln euro, wzrost o 21%, udział 16,1%);
- wyroby przemysłu lekkiego (755 mln euro, wzrost o 28,2%, udział 10,5%);
- wyroby metalurgiczne (719 mln euro, wzrost o 15,7%, udział 10%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim eksporcie do Rumunii znajdują się m.in.: części i akcesoria do samochodów (udział: 4,8%), suszarki wirówkowe (3,2%), opony (2%), aparatura odbiorcza dla telewizji (2%), inicjatory reakcji (2%), leki (2%), koks z węgla (1,9%), meble (1,6%), pieczywo (1,5%), podpaski higieniczne (1,2%).

Główne grupy towarowe w imporcie z Rumunii do Polski w 2022 r.:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (1 409 mln euro, wzrost o 9,2%, udział 45%);
- wyroby przemysłu chemicznego (478 mln euro, wzrost o 6,8%, udział 15,3%);
- wyroby metalurgiczne (417 mln euro, wzrost o 1,4%, udział 13,3%);
- artykuły rolno-spożywcze (364 mln euro, wzrost o 52,1%, udział 11,6%);
- wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (197 mln euro, wzrost o 45,3%, udział 6,3%).

Wśród towarów o najwyższej wartości w polskim imporcie z Rumunii znajdują się m.in.: części i akcesoria samochodowe (8,5%), samochody osobowe i towarowe (8,4%), produkty zawierające nikotynę do wdychania (3,5%), druty, kable i przewody izolowane (3,5%), podgrzewacze do wody (3,2%), opony (2,5%), panele do sterowania lub rozdziału energii elektrycznej (2,2%), odpady miedzi i złom (2,1%), meble do siedzenia (2,1%), poliacetale i żywce epoksydowe (2,1%).

Według danych za 3 miesiące 2023 r. eksport polskich towarów do Rumunii osiągnął wartość 1 746 mln EUR (-1,7%), a import z Rumunii do Polski: 737 mln EUR (-8,1%).

Polsko-rumuńskie obroty usługowe

Według danych GUS w 2021 r. wartość usług dostarczonych przez polskie przedsiębiorstwa do Rumunii wyniosła 416,6 mln euro, co oznacza niewielki spadek w stosunku do 2020 r. (wówczas wartość wyniosła 418,5 mln euro).

Z kolei wartość usług nabytych przez polskie przedsiębiorstwa od firm rumuńskich w 2021 r. była na poziomie 365,5 mln euro, co oznacza zwiększenie zakresu współpracy w stosunku do 2020 r. (wówczas wartość wyniosła 304,2 mln euro).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla polskich inwestorów. Wartość polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Rumunii na koniec 2021 roku (wg danych NBP) osiągnęła wartość 856,2 mln EUR (na koniec 2020 roku było to 835,6 mln EUR). Największymi polskimi inwestorami na tutejszym rynku są Tymbark Maspex (soki owocowe i inne napoje, przekąski, produkty instant - kawa cappuccino, kakao, zabielać w proszku do kawy, herbaty rozpuszczalne, a także makarony), Asseco (branża IT – właściciel spółki Asseco Romania), Porta (producent drzwi drewnianych, zakład produkcyjny w mieście Arad), Barlinek (producent wyrobów z drewna), Forte (100% udziałów w firmie S.C. FORTE MOBILA SRL), Orlen Asfalt (bitument asfaltowy, terminal przeładunkowy w m. Floresti), Cersanit (producent glazury i urządzeń sanitarnych), VOX (producent okien i drzwi), Selena Romania SRL (producent i dostawca produktów chemii budowlanej), KLER Romania (producent mebli), Grupa Atlas (produkcja tynków i farb elewacyjnych), CanPack Polska (puszki i opakowania szklane – ostatnia inwestycja 50 mln EUR w 2018 r.). Aktywnie rozwija się zaangażowanie polskich inwestorów w sektorze finansowo-bankowym KRUK Romania. Nowe centrum dystrybucyjne w Bukareszcie otwiera spółka CCC.

Według danych NBP stan zobowiązań z tytułu rumuńskich inwestycji w Polsce na koniec 2021 r. wyniósł 29,7 mln EUR (na koniec 2020 r. było to -89,1 mln EUR).

6. Dostęp do rynku

A) Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Rumunia przystąpiła do Unii Europejskiej 1 stycznia 2007 r. Odtąd relacje handlowe z Rumunią regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej (zgodnie z Traktatem dotyczącym przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864)), w tym również Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Rumunii i Bułgarii do UE z dnia 25 kwietnia 2005 roku (Dz. U 2006 nr 79 poz.548), oraz:

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rumunii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Warszawie dnia 23 czerwca 1994 r. (Dz.U. 1995 nr 109 poz. 530) 22 maja 1991 r.
- Umowa między Rządem Rumunii i Rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotycząca współpracy w zakresie przemysłu obronnego z 3 marca 2022 r.
- Deklaracja o współpracy Ministerstwa Gospodarki RP i Ministerstwa Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Handlu i Otoczenia Biznesu Rumunii z dnia 15 lipca 2009r.
- Wspólna Deklaracja dotycząca polsko-rumuńskiego partnerstwa strategicznego podpisana przez Prezydentów Polski i Rumunii w dniu 7 października 2009r. oraz tzw. Action Plan z dnia 26 października 2010r. – Program Wykonawczy do ww. Deklaracji Prezydentów.

B) Warunki dostępu do rynku

Rumunia jest krajem otwartym dla polskich eksporterów i inwestorów. Od 1 stycznia 2007 roku tj. wejścia Rumunii do UE, Polska i Rumunia otworzyły wzajemnie swoje rynki dla czterech swobód UE (przepływu towarów, usług, osób i kapitału). Generalnie Rumunia jest atrakcyjnym krajem dla inwestorów zagranicznych. Posiada stosunkowo niskie podatki (CIT – 16%, PIT – 10%, VAT – 19%, na art. spożywcze – 9%), niskie koszty pracy, dobrą lokalizację geograficzną. Polscy przedsiębiorcy nie sygnalizują istotnych barier w dostępie do rynku rumuńskiego, poza drobnymi incydentami na przejściach granicznych. Ponadto występują ogólnie odczuwane przez firmy zagraniczne problemy z niestabilnością i niejasnością przepisów prawnych, biurokracją i korupcją. Są to problemy znane od dawna, z którymi władze rumuńskie walczą coraz skuteczniej.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W marcu 2009 r. Prezydent RP oraz Prezydent Rumunii podpisali Wspólną Deklarację o Partnerstwie Strategicznym oraz Plan Działania na lata 2010 – 2015, obejmujący m.in. kwestie energetyczne, współpracy handlowej, rozwoju przemysłu (górnictwo, transport kolejowy) oraz rozwoju regionalnego a także współpracy w dziedzinie obronności.

W grudniu 2015 r. ministrowie spraw zagranicznych Polski i Rumunii podpisali Porozumienie o Współpracy (Action Plan) na lata 2016 - 2010, które zawiera elementy gospodarcze.

21 września 2016 r. w Warszawie odbyły się polsko – rumuńskie konsultacje gospodarcze. Przewodniczącym delegacji polskiej był Pan Radosław Domagalski – łabędzki, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, a przewodniczącym delegacji rumuńskiej - Pan Vlad Vasiliu, sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, Handlu i Relacji ze Środowiskiem Biznesu.

8 marca 2017 r. odbyło się spotkanie premiera M. Morawieckiego z ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

25 maja 2018 r. miały miejsce polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Warszawie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z Aną Birchall, wicepremier ds. partnerstw strategicznych.

21 stycznia 2019 r. Ionut-Valeriu Andrei, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Komunikacji i Społeczeństwa Informatycznego brał udział w I edycji CEE Innovation Roundtable w Warszawie. W II edycji CEE Innovation Roundtable, 22 maja 2019 r., udział brał Sorin-Valeriu Naş, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska Biznesu, Handlu i Przedsiębiorczości.

18 września 2019 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Jadwiga Emilewicz spotkała się z rumuńskim ministrem środowiska biznesu, handlu i przedsiębiorczości Rumunii.

3 marca 2022 r. w Warszawie odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe. W ramach stolika gospodarczego Minister Piotr Nowak spotkał się z p. Constantinem-Danielem Cadariu, ministrem przedsiębiorczości i turystyki Rumunii oraz z p. Danielą Nicolescu, sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Rumunii.

Konsultacjom towarzyszyło spotkanie polskich i rumuńskich firm i instytucji wspierających ekspansję zagraniczną i rozwój inwestycji oraz biznesu z sektora elektromobilności, zielonej energetyki, IT, przemysłu obronnego.

Podczas konsultacji podpisana została umowa między rządem Rumunii i rządem Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącej współpracy w zakresie przemysłu obronnego. Umowa weszła w życie 23 kwietnia 2023 r. i przewiduje m.in. możliwość współpracy w dziedzinie badań, rozwoju, produkcji, konserwacji, napraw, modernizacji systemów wojskowych i systemów uzbrojenia, wymianę informacji naukowych i technicznych, możliwość nabywania sprzętu wojskowego i obronnego wyprodukowanego przez obie strony.

21 czerwca 2022 r. w MRiT odbyły się konsultacje gospodarcze z udziałem Pana Grzegorza Piechowiaka, sekretarza stanu w MRiT i Pana Luciana Ioana Rusa, wiceministra przedsiębiorczości i turystyki Rumunii.

22 czerwca 2022 r. podczas Kongresu 590 odbyło się forum polsko-rumuńskiego biznesu organizowane przez Krajową Izbę Gospodarczą i Ambasadę Rumunii w Warszawie.

28 marca 2023 r. odbyły się polsko-rumuńskie konsultacje międzyrządowe w Bukareszcie. W ramach podstolika gospodarczego Minister Waldemar Buda spotkała się z ministrem gospodarki Rumunii Florinem Spătaru oraz wiceministrem przedsiębiorczości i turystyki Lucianem-Ioanem Rus.

8. Perspektywiczne sektory i możliwości współpracy

Duży potencjał dla rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej występuje w szczególności w zakresie nowoczesnych technologii produkcji energii (energia słoneczna i atomowa), elektromobilności, rozwoju sieci transportowej, zarówno drogowej (w tym Via Carpatia), jak i kolejowej, sektorze budowlanym, sektorze artykułów rolno – spożywczych, przemyśle meblarskim, sektorze IT. W zakresie inwestycji zagranicznych możliwości rozwoju dotyczą także przetwórstwa dóbr konsumpcyjnych.

9. Placówki dyplomatyczne i Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

Ambasada Rumunii w Warszawie

ul. Fryderyka Chopina 10,
00-559 Warszawa
tel. 22 621 59 83, 22 628 31 56
e-mail: varsovia@mae.ro, contact@informatiiconsulare.ro

Ambasada RP w Bukareszcie

adres: Aleea Alexandru 23, 011821, sector 1, Bukareszt
telefon: +4021 30 82 200 (centrala), + 4021 30 82 210 (sekretariat)
e-mail: bukareszt.wpe@msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

adres: Charles de Gaulle Plaza
Plac Charles de Gaulle, 15, piętro 16
011857 Bukareszt, sektor 1
Agnieszka Olsen - kierownik biura
e-mail: agnieszka.olsen@paih.gov.pl

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Czerwiec 2023 r.